

RAN-1901130703040002

M.A. (Sem. - III) Examination November - 2025

Economics : EC - 3 : Industrial Economics - 03 (Labour Economics)

Time: 2 Hours]

[Total Marks: 50

સૂચના : / Instructions

- (1) ઉપરોક્ત દર્શાવેલ વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી.
Fill up strictly the above details on your answer book.
- (2) પ્રશ્ન નંબર - 1 ફરજિયાત છે.
Question No.1 is Compulsory.
- (3) જમણી બાજુના અંક પ્રશ્નના પૂરા ગુણ દર્શાવે છે.
Figures to the right hand side indicate full marks.

Seat No.:

--	--	--	--	--	--

Student's Signature

- પ્ર. 1. નીચે આપેલ પ્રશ્નોનાં ટૂંકમાં જવાબ આપો. (10)**
1. બાળમજૂરીની સમસ્યાના કોઈપણ બે ઉપાયો જણાવો.
 2. સામૂહિક સોદાશક્તિને અસર કરતા પરિબળો જણાવો.
 3. લઘુત્તમ વેતન એટલે શું?
 4. બીજી પંચવર્ષીય યોજનામાં આયોજન પંચના મતે ભારતમાં રોજગારી સર્જનનું કાર્ય કયા ત્રણ ભાગમાં મહત્વનું છે.
 5. વેતન નિર્ધારણના જીવનનિર્વાહના સિદ્ધાંતની કોઈપણ ચાર મર્યાદાઓ જણાવો.
- પ્ર. 2. શ્રમબજાર એટલે શું? શ્રમબજાર અને વસ્તુબજાર વચ્ચેનો તફાવત સમજાવી, શ્રમબજારની લાક્ષણિકતાઓની ચર્ચા કરો. (13)**
- અથવા**
- પ્ર. 2. વાજબી વેતન અને જીવન યોગ્ય વેતનના ખ્યાલોની વિગતે ચર્ચા કરો.**
- પ્ર. 3. રાષ્ટ્રીય આવકમાં વેતનના હિસ્સાને અસર કરતા પરિબળો સમજાવો. (13)**
- અથવા**
- પ્ર. 3. બેકારીના વિવિધ પ્રકારો જણાવી આધુનિકરણની રોજગારી પરની અસરોની ચર્ચા કરો.**
- પ્ર. 4. ટૂંકનોંધ લખો (કોઈપણ બે) (14)**
1. ભારતમાં સ્ત્રીશ્રમિકોની સમસ્યાઓ
 2. વેતનનીતિના ઉદ્દેશો અને મહત્વ
 3. વેતન નિર્ધારણનો સીમાંત ઉત્પાદકતાનો સિદ્ધાંત
 4. ભારતમાં શિક્ષિત બેકારીના કારણો

ENGLISH VERSION

- Q. 1. Answer the following questions in brief. (10)**
1. State any two solutions to the child labour problem.
 2. State the factors affecting collective bargaining power.
 3. What is minimum wage?

4. According to the planning commission in the second five year plan, which three areas are important for the creation of employment in india?
5. State any four limitations of the subsistence theory of wage determination.

Q. 2. What is labour market? Explain the difference between labour market and goods market and discuss the characteristics of labour market. (13)

OR

Q. 2. Discuss in detail the concepts of fair wage and living wage.

Q. 3. Explain the factors affecting the share of wages in national income. (13)

OR

Q. 3. Discuss the effects of modernization on employment by explaining the different types of unemployment.

Q. 4. **Write short notes (Any Two)** (14)

1. Problems of Women Workers in India
 2. Objectives and Importance of Wage Policy
 3. Marginal Productivity Theory of Wage Determination
 4. Causes of Educated Unemployment in India.
-